



O TYM, JAK DO ŚREDNIOWIECZNEGO MIASTA
PRZYBYWALI OSADNICY ZE ŚWIATA (KL. V)

O TYM, JAK NAPOLEON, WIELKI WÓDZ, ZMIENIŁ, CO SIĘ
DAŁO I CO MÓGŁ (KL. VI)

JULIA
MIŚKOWICZ

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł zajęć/lekcji

O tym, jak do średniowiecznego miasta przybywali osadnicy ze świata (kl. V).

O tym, jak Napoleon, wielki wódz, zmienił, co się dało i co mógł (kl. VI).

Cele ogólne

- zapoznanie z przemianami społeczno-gospodarczymi, również z ruchem osadniczym, **z uwzględnieniem treści edukacji regionalnej – lokacja Nowego Targu oraz osadnictwo na Spiszu** (kl. V);
- zapoznanie z przemianami społeczno-gospodarczymi w Europie w okresie napoleońskim (kl. VI).

Cele operacyjne

Uczeń w klasie V:

- opisuje warunki życia średniowiecznego miasta;
- zna terminy: *rada, rajcowie, ławnicy, wójt, burmistrz, ratusz, rynek, patrycjat, pospólstwo, plebs, kupcy, rzemiosło, cech*;
- omawia proces lokacji miast na prawie niemieckim, **w tym swojej wsi, na Spiszu, Nowego Targu**;
- charakteryzuje warstwy społeczne stanu mieszczańskiego.

Uczeń w klasie VI:

- charakteryzuje zmiany polityczne w Europie w okresie napoleońskim i przemiany społeczno-gospodarcze;
- przedstawia stosunek Napoleona do sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec Napoleona.

Uczeń ze SPE w klasie V:

- opowiada o średniowiecznym mieście;
- zna terminy: *ratusz, rynek*;
- **z uwzględnieniem treści edukacji regionalnej – wie, że Nowy Targ lokowano na prawie niemieckim.**

Uczeń ze SPE w klasie VI:

- przedstawia stosunek Napoleona do sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec Napoleona.

Metody/techniki/formy pracy

praca w grupach, praca ze źródłem/podręcznikiem, wykład.

Środki dydaktyczne

<http://know-howhistoria.pl/krzyzowka-historyczna-sredniowieczne-miasto/>,
podręcznik/źródła, <http://know-howhistoria.pl/okres-napoleonski-wykreslanki-historyczne/>, <http://know-howhistoria.pl/krzyzowka-historyczna-haslo-legiony-polskie/>,
słuchowisko z płyty.

Opis przebiegu zajęć/lekcji

1. Nauczyciel mówi do klasy V, że odbędą dzisiaj wędrowkę po średniowiecznym mieście, a następnie dzieli klasę na cztery grupy. Przydziela każdej z nich zadania: każda grupa przygotowuje plakat, na którym przedstawi jeden z aspektów życia miasta: 1) o życiu średniowiecznych kupców – ich zajęciach, prawach i przywilejach 2) o rzemieślnikach i ich zajęciach, 3) o drodze od ucznia do mistrza oraz czym zajmowały się cechy, 4) przedstawienie sposobów spędzania czasu wolnego przez mieszkańców średniowiecznego miasta.
2. Klasa VI tymczasem rozwiązuje krzyżówkę o czasach napoleońskich, korzystając z podręcznika lub własnej wiedzy. Nauczyciel przypomina o położeniu Polaków i Polski oraz mówi o powstaniu Legionów Polskich we Włoszech. Włącza uczniom słuchowisko *O Michale, co poszedł z Napoleonem o Polskę się bić* (płyta *Mam gen wolności*). Uczniowie otrzymują zadanie, aby napisać opowiadanie w narracji pierwszoosobowej, w którym wcielą się w żołnierza Legionów walczących u boku Napoleona. Korzystając z podręcznika oraz zapamiętanego słuchowiska, uwzględnią miejsce pobytu, nazwisko dowódcy i datę.
3. Klasa V przystępuje do prezentacji plakatów. Po prezentacji nauczyciel opowiada o osadnictwie niemieckim w miastach i wsiach oraz jego skutkach. Posługuje się przykładami lokalnymi: Nowy Targ, miejscowość rodzinna uczniów. Nagradza uczniów ocenami lub plusami.

Komentarz metodyczny

1. Nauczyciel nie musi stosować podręcznika, zamiast niego może przygotować materiał w postaci źródła historycznego.
2. Dla **uczniów ze SPE** przygotowuje opowiadanie, w którym uczeń uzupełnia luki, a w klasie V dba, by uczeń prezentował treści łatwe do przyswojenia. Nauczyciel może wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń ze specjalnymi potrzebami powinien znaleźć odpowiedź, czytając dany materiał. Pozostawia większą ilość czasu na przygotowanie się z danego materiału. Często podchodzi do ucznia w trakcie samodzielnej pracy, w celu udzielania dodatkowej pomocy lub wyjaśnień. Nauczyciel premiuje samodzielność wykonania pracy. Stosuje inną formę oceny, np. pochwałę, naklejkę, ułatwienie zdobycia sprawności (opis w programie). Może pozwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach.
3. Nauczyciel dzieli swoją uwagę między dwie klasy, wspierając uczniów ze SPE oraz udzielając wszystkim wskazówek. Klasy łączone wymagają od niego koncentracji przez 45 minut.
4. Projekt klasy V powinien być precyzyjnie rozpisany, a uczniowie muszą wiedzieć, czego dokładnie nauczyciel od nich oczekuje, za co będzie ocena

itp. Unikniemy wtedy pytań o podstawowe informacje. Nauczyciel dla każdej grupy oprócz polecenia może przygotować pytania pomocnicze.

5. Kształcone kompetencje:

- **w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – poprawność wypowiedzi uczniów, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem, wyrażanie się w sposób precyzyjny i zwięzły;
- **w zakresie umiejętności uczenia się** – zarządzanie własnym czasem, rozwiązywanie problemów, zdobywanie, przetwarzanie, ocenianie i przyswajanie nowych informacji;
- **obywatelskie** – świadomość i rozumienie tożsamości kulturowej własnego kraju w interakcji z innymi kulturami oraz umiejętność zobaczenia i zrozumienia różnych punktów widzenia;
- **w zakresie przedsiębiorczości** – kreatywność, zarządzanie i wdrażanie projektu oraz umiejętność współpracy w zespole.

6. **Treści interdyscyplinarne:** geografia (mapa), edukacja regionalna (osadnictwo niemieckie w regionie).

